

Protestantse Kerk Classis Delta

Aan de gemeenten in de classis Delta van de Protestantse Kerk.

Website: www.gelovenindedelta.nl

Wemeldinge, 17 maart 2020

Scriba classis:
Dhr. A.A.T. (Bram) Kievit

Bloemenweg 25
3247 GA Dirksland
06 - 24102850

[classisscriba-
delta@protestantsekerk.nl](mailto:classisscriba-delta@protestantsekerk.nl)

Classispredikant:
ds. A.P. (Arie) van der Maas

06 – 31 99 11 07
a.vandermaas@protestantsekerk.nl

Betreft: *update gevolgen ontwikkelingen Coronavirus en de kerk*

Beste kerkenraadsleden, zusters en broeders,

Afgelopen vrijdag zond ik u mede namens het breed moderamen van de classis een brief over de gevolgen van het Coronavirus voor het kerkelijk leven, ook in onze classis. Bij deze een aantal aanvullingen en updates.

Kerkdiensten

De richtlijnen zoals vorige week donderdag door de Protestantse kerk vastgesteld en door ons doorgegeven, met op enkele punten nadere advisering, zijn nog ongewijzigd, ook na de persconferentie van de regering afgelopen zondagmiddag. De richtlijnen zijn wel opnieuw geformuleerd.

Zie <https://www.protestantsekerk.nl/nieuws/richtlijnen-rondom-het-coronavirus/>
Hoofregel blijft dat alle bijeenkomsten – nu in elk geval tot en met 6 april - van meer dan 100 mensen dienen te worden afgelast. Wij herhalen daarbij ook de oproep om heel goed na te denken wat, waarom en hoe je dingen doet als je samenkomt met groepen minder dan 100 personen. Dit in het licht van het algemeen maatschappelijk belang om, zoals de regering benadrukt, ‘alleen dat intermenselijk fysiek verkeer plaats te laten vinden’ dat noodzakelijk is. Wat het ‘hoe’ betreft als je toch samenkomt in kleinere groep: in de landelijke berichten wordt de richtlijn van anderhalve meter afstand tussen personen nu sterker benadrukt.

Velen valt op dat er blijkbaar door of voor de kerk toch net iets andere afwegingen gemaakt worden dan voor b.v. sportverenigingen of horeca. Achtergrond daarbij is dat er ook een belang gezien wordt in het – juist in deze tijd – in enigerlei vorm continueren van de eredienst. Daarbij valt echter niet uit te sluiten dat op korte termijn, misschien wel binnen enkele dagen, de afweging toch net nog weer ‘strakker’ gemaakt zal worden, ook in de richtlijnen van overheid en landelijke kerk. Wat dat betreft heb ik heel veel begrip en waardering voor die kerkenraden die het nemen van helder beslissingen in het belang van ‘zoveel mogelijk onthouding van fysiek intermenselijk contact’ combineren met creativiteit om toch kerkdiensten en andere activiteiten langs digitale wegen voort te zetten. Ook veel begrip heb ik voor kerkenraden die heldere beslissingen nemen over het annuleren van alle groepsactiviteiten, ook vergaderingen in kleinere kring, omdat je daarmee geen onderlinge discussies en persoonlijke dilemma’s veroorzaakt om wel of niet aanwezig te zijn. Ook voor die mensen die een kwetsbare gezondheid hebben en/ of die werkzaam zijn in een vitale sector. Blijft u s.v.p. voor actualisaties de websites www.protestantsekerk.nl en www.gelovenindedelta.nl volgen.

Lof!!

Bovenstaande alinea over de kerkdiensten brengt me bij het punt dat ik, en zeker ook dit namens het breed moderamen, u allen wil laten weten getroffen te zijn en verrast door de grote mate van creativiteit, flexibiliteit en verantwoordelijkheidsgevoel dat door vrijwel alle gemeenten in de classis aan de dag gelegd wordt. Op

www.gelovenindedelta.nl is nog maar een kleine greep te zien van hoe het gemeentelven in de afgelopen dagen toch is doorgedaan in Zeeland en op de Zuid-Hollandse eilanden. Daarnaast weet ik uit allerlei contacten dat vrijwel overal, met de nodige ingrijpende aanpassingen, ervoor gezorgd wordt dat de kern van dat wat het betekent om gemeente van onze Heer Jezus Christus te zijn, blijvend vorm en inhoud wordt gegeven. De kerk en de werking van Gods Woord vallen niet stil maar gaan verder. Op zondag maar zeker ook doordeweeks, bijvoorbeeld met nieuwe diaconale initiatieven, in een aantal gevallen ook in mooie samenwerking met wat in de buurt of op het dorp ontstaat. Wat dat betreft een groot compliment aan u allen en lof en dank aan onze Heer die zijn Woord en Geest juist ook in deze tijden wegen laat vinden.

Aanvullend gezamenlijk initiatief

Naast dat wat iedere gemeente zelf op zondagmorgen, veelal langs digitale weg, aanbiedt hebben enkele voorgangers op de Bevelanden elkaar opgezocht voor een gezamenlijk initiatief waar ze als tweede stap ook mij bij hebben betrokken. Daaruit heeft zich in overleg met het breed moderamen van de classis en de leiding van de Ring Goes in 48 uur het volgende ontwikkeld: Komende zondag 22 maart zal in de Mozeskerk te Biezelinghe om 10.00 uur een kerkdienst zijn met vier voorgangers, een ouderling van dienst, een organist, een pianist en vier zangers. Zelf hoop ik één van deze vier voorgangers te zijn en de andere zijn ds. Douwe de Roest, predikant van de Mozeskerk, ds. Dick Steenks (Wemeldinge) en ds. Karin van den Broeke (Wissenkerke) beiden lid van de Ringleiding. Deze dienst zal worden uitgezonden via Kerk-TV van de Mozeskerk en worden gestreamd via www.gelovenindedelta.nl. Zie de komende dagen voor concrete info deze website.

Het verdere idee hierbij is dat de volgende zondagen er telkens vanuit een andere Ring een dergelijke dienst zal zijn. Naast alles wat plaatselijk gebeurd kan dit gezien worden als aanvulling. Juist ook voor die kleine of wat grotere gemeenten die minder digitale faciliteiten hebben. Inmiddels is via breed moderamen lid ds. Wim Hendriks uit Mijnsheerenland, die ook voorzitter is van de werkgemeenschap Hoeksche Waard, de vraag uitgezet om op zondag 29 maart ergens in een kerk in die Ring met een aantal voorgangers zoiets te doen. Zelf hoop ik zo telkens contact leggen met een andere werkgemeenschap van predikanten en kerkelijk werkers. Dat lijkt mij de beste lijn om dit te overleggen. Nadere berichtgeving hierover dus te volgen via www.gelovenindedelta.nl. Eventueel kunt u gemeenteleden op deze mogelijkheid attenderen maar dat is geheel aan u en ook afhankelijk van wat u zelf doet en kunt doen. Want nogmaals, zowel ikzelf als het breed moderamen vinden het belangrijk dat vooral plaatselijk de dingen zoveel mogelijk op aangepaste wijze voortgang vinden zodat de gemeenschap kan blijven functioneren. De dienst zal overigens ook via www.gelovenindedelta.nl op later moment nog te bezien en beluisteren zijn. Tenslotte wijs ik u er uiteraard ook op dat ook de komende zondagen via de NPO2 door de Protestantse Kerk in samenwerking met de EO meditatieën zullen worden uitgezonden. Telkens om 9.20 uur.

Nog meer initiatieven...

En nog veel meer initiatieven komen los. Prachtig. Maar het is ook zoveel dat het soms wat duizelt. Wellicht is voor kerk, gemeente en christen wel de belangrijkste taak om te concentreren op de kern zoals Dietrich Bonhoeffer die eens formuleerde voor die situaties waarin veel kerkelijk leven weggevallen zou zijn: 'bidden en het goede doen'. Wat dat betreft attendeer ik dan ook graag nog op de dag van nationaal gebed morgen woensdag 18 maart. Kortheidshalve verwijs ik u naar <https://www.gelovenindedelta.nl/dag-van-nationaal-gebed/> en <https://www.protestantsekerk.nl/nieuws/woensdag-kerkklokken-van-troost-en-hoop-en-een-dag-van-nationaal-gebed/>

Of en op welke wijze u hier invulling aan geeft of kunt geven zal verschillend zijn. Coördinatie in deze dingen is op deze korte termijn niet goed mogelijk en ook niet nodig denk ik. Hetzelfde geldt voor de suggestie van het luiden van de klokken morgen en komende woensdagen om 19.00 uur. Een initiatief van de Raad van Kerken. Wat mij betreft een mooi initiatief, al schrijf ik er wel eerlijk bij dat het luiden van de klok op een dorp m.i. wel gepaard dient te gaan met voldoende communicatie aan de dorpsbewoners waarom dat dan is. Juist omdat het luiden van de klok – en in dit geval op het moment van invallen van de avondduisternis – allerlei verschillende gevoelens kan oproepen. Goede communicatie is belangrijk en het kan zijn dat in de grote hoeveelheid van informatiestromen van deze dagen dit nu lastig is. Maar ook hier, zoals bij alles, de afwegingen en beslissingen kunnen het beste en dienen genomen te worden door de kerkenraden ter plaatse.

Op weg naar Pasen

Afgelopen vrijdag ging ik al uitgebreider in op het feit dat dit ons overkomt in de tijd op weg naar Pasen. Inmiddels zijn de beperkende maatregelen al met een week verlengd, zodat ook Palmzondag 5 april er onder valt. En al loop ik dan op de zaken vooruit – ik hoop en bid dat het anders is - ik denk dat we er maar op moeten rekenen dat ook het Paasfeest met veel aanpassingen gevierd zal moeten worden. Dat zal heel vreemd zijn en het zal verdriet geven om het hoofdfest van de kerk niet uitbundig te kunnen vieren. En toch, laten we ook op dit punt vooral hopen op het goede en geïnspireerd door Woord en Geest creatief zoeken naar wegen om het Paasfeest vorm te geven. Iemand schreef met vandaag: Uiteindelijk gaat het verhaal van de Gekruisigde, die de Levende is, gewoon door. Daar kan geen Coronavirus tegenop. En zo is het!

Opnieuw wens ik u, mede namens het breed moderamen alle goeds, dat is vooral Gods zegen en een zinvolle voortzetting van de tijd op weg naar Pasen

In Christus verbonden,

Ds. Arie van der Maas